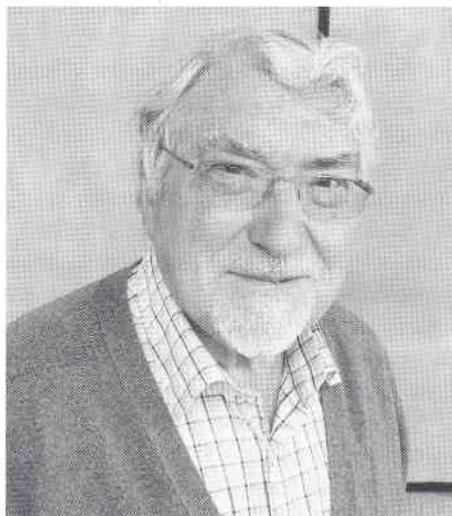


## Interview met Eric Bruneel

### “Senioren met frisse adem op tocht krijgen”

*Sinds een drietal jaar verdween de naam ‘Gulden Leeftijd’ bij de katholieke spiritualiteitsbeweging van gepensioneerden en ook de naam ‘Gulden Parel’ voor hun tijdschrift. Beweging en tijdschrift heten voortaan ‘ADEM-TOCHT’. De nieuwe naam is zelfs “katholieker” geworden in tegenstelling tot andere bewegingen die een naamswijziging doorvoerden. “ADEM-TOCHT telt 2500 geëngageerde leden in de vijf Vlaamse bisdommen. Ze behoren tot kringen van bij voorkeur 15 tot 18 leden”, meldt interdiocesaan voorzitter Eric Bruneel, een gepensioneerd schooldirecteur uit Bredene.*

Eric Bruneel (70) was geruime tijd goweleider van KSA Noordzeegouw. Deze licentiaat klassieke filologie gaf eerst enkele jaren (1964-1971) les in Latijn en Grieks aan het Sint-Lodewijkscollege Brugge. Daarna was hij directeur aan het Sint-Michielsinstituut in Sint-Michiels Brugge (1971-1972), adjunct-directeur van het Sint-Lodewijkscollege te Brugge (1972-1975) en vooral gedurende meer dan drie decennia (1975-2007) directeur van het Sint-Andreasinstituut te Oostende. Bruneel behoorde meer dan dertig jaar tot de interdiocesane commissie voor schoolpastoraal. Daar lag hij met Michel Devisch aan de basis van Leeftocht, een pastoraal-getint maandblad dat probeert inspiratie te bieden aan de leraars. In Vlaanderen is Bruneel ook gekend van de onderwijsvernieuwende werking ‘de groene mens’. “Dat verlegde de focus van de leerinhoud naar de aandacht voor de concrete leerling. Heel de zorg voor het kind en de jongere is daar gegroeid. Welke leefkansen geef ik aan de jongere?” Eenmaal op pensioen kreeg hij het verzoek om de ‘Gulden Leeftijd’ te trekken. Voordien kende hij die beweging helemaal niet. Meer zelfs, Bruneel had de naam van deze vereniging nog nooit gehoord. Nadat hij zich wat informeerde, werd hij niet alleen lid van de beweging maar meteen ook interdiocesaan voorzitter.



Eric Bruneel. © P.R.

### Dynamisch klinkende naam

“Jonggepensioneerden begeistere om lid te worden van deze vereniging was niet evident. De kringen verouderden en hadden of hebben daarom des te meer nood aan nieuw bloed, ook om verantwoordelijkheid op te nemen. Naar verluidt was de naam ‘Gulden Leeftijd’ weinig uitnodigend en volgens sommigen zelfs een hinderpaal bij het werven van nieuwe leden”, stelde Eric Bruneel vast. “Wanneer ik bij niet-leden vroeg wat die benaming opriep, hoorde ik vooral: een vereniging van mensen die niets meer om handen hebben en in hun zetel zitten. Van die naam straalde er geen enkele dynamiek uit. Nochtans zijn er wel

dynamische mensen, die nadenken, die in hun omgeving dienstbaar proberen te zijn en die mensen ontmoeten. Daarom zochten we met een groep mensen een nieuwe, meer dynamisch klinkende naam, die vooral 'de spirit' van onze beweging uitstraalt."

"We zijn gegroepeerd in een wereldwijde omgeving. In het Frans klinkt de naam wel mooi: La vie montante, het leven dat altijd maar doorgaat. We zochten een naam die in het Nederlands toch de spiritualiteit van die naam kon weergeven. Uit de vele voorstellen kozen we 'ADEM-TOCHT'. Deze nieuwe naam is goed aanvaard. Het klinkt heel goed en het ligt heel goed in de mond", zegt Eric Bruneel die ook uitlegt wat die naam oproept. "Adem staat voor het zich laten begeesteren, tocht voor het op stap gaan met tochtgenoten. Het trekkende en dynamische zit in tocht, de begeestering en de spiritualiteit in adem."

### **Bevrijdende boodschap van Jezus Christus**

"Voor wie na de drukte van het professionele leven en de zorgen voor de opvoeding van kinderen, door steeds grotere werkdruk en meer stress, 'buiten adem' is geraakt, kan de pensioenleeftijd kansen bieden om 'op adem' te komen en het wat rustiger aan te doen", meent Eric Bruneel. "Sluimerende wensen, onder meer om wat over het geloof na te denken en wat meer thuis te komen in de wereld van de Bijbel, maken nu een kans. Maar... als je het alleen moet doen, komt er soms niet veel van. Aansluiten bij een beweging van gelijkgezinden helpt je om samen zoekend en sprekend de spiritualiteit van Jezus Christus en zijn bevrijdende boodschap te herontdekken. En dit op een leeftijd waarop de behoefte aan zingeving en verdieping zich aandient. Je kan in 'ADEM-TOCHT' op menselijk en levensbeschouwelijk vlak 'op adem komen' in Gods scheppende levensadem."

### **Ontkerkelijk**

ADEM-TOCHT is een christelijke geloofsbeweging voor senioren. "We zijn een spiritualiteitsbeweging, geen activiteitenbeweging", stipt Eric Bruneel aan. "Het is heel moeilijk om 60'ers en 65'ers, jongere senioren, aan te trekken. Die generatie die nu op pensioen gaat, is immers al sterk ontkerkelijkt. Ze heeft heel weinig voeling met de Kerk als dusdanig. Ook hebben die mensen het nog heel druk: ze zijn fit, ze gaan op reis, ze zorgen voor hun kleinkinderen. Liever gaan ze naar een beweging met een ontspannende functie. Onze beweging vraagt inspanning. Je moet artikels lezen, vijfmaal per jaar naar een vergadering gaan, durven open praten over die themata. Het vraagt heel wat moed en inzet. Mensen waren nooit gewoon over geloof en maatschappelijke thema's te praten met medemensen. Het vraagt enige eruditie en openheid. Het wordt moeilijk om mensen hiervoor warm te maken. De sterke ontkerkelijking van die generatie zet zich sterk door. We zijn al blij dat we hen die uitvallen, jaarlijks kunnen vervangen. Over de Vlaamse bisdommen blijft het ledenaantal een constante. Het groeit niet meer. Kringen waar de gemiddelde leeftijd 75 jaar en plus is, deemsteren weg. Wanneer een trekker (voorzitter of secretaris) wegvalt, heeft een kring het moeilijk. Nieuwe kringen stichten is heel moeilijk. Recent ontstonden wel enkele nieuwe kringen in het bisdom Hasselt."

ADEM-TOCHT telt de meeste kringen in het bisdom Brugge. "Altijd hadden we hier een heel dynamisch bestuur dat de boer optrekt om mensen te engageren en de plaatselijke kringen goed te ondersteunen. Dat werpt zijn vruchten af. Je mag zoveel folders uitdelen als je wil... Uiteindelijk komt het erop neer om iemand aan te spreken, een exemplaar van ons tijdschrift te geven en naar een eerste vergadering uit te nodigen."

## Laat Uw levensadem ons bezielen

“Met eerbied voor ieders eigenheid openen we in de kringwerking een venster voor Godsscheppende levensadem”, benadrukt Eric Bruneel. “Binnen het dynamische kringgebeuren kan je groeien in inzicht in en tot verheldering komen van de christelijke spiritualiteit. Dit kan een positieve bijdrage betekenen voor de samenleving, maar ook kan het ons eigen leven verrijken. Met open kritische blik op het wereldgebeuren en op de razend snelle ontwikkeling op zoveel levensterreinen, moedigen de leden elkaar aan hoopvol en toekomstgericht te leven. Daarin vinden ze de kracht om zich daadwerkelijk en aanmoedigend in te zetten in de dagelijkse omgang met hun medemensen. Ieder lid wil zich engageren in de uitbouw van een samenleving waarin mensen met en door elkaar gelukkig kunnen zijn. Het brengt hen tot innige christelijke vreugde. Biddend met het psalmvers ‘God, laat uw levensadem mij bezielen’ kunnen mensen van de derde leeftijd in onze beweging hun ‘tweede adem’ vinden. Hoe indringend de Geest daarbij tewerk gaat, wordt wellicht het mooist weergegeven in het bekende ‘Veni Creator Spiritus’, ‘Kom, Schepper, Geest.’”

## Tocht

“Onze kringbijeenkomsten vormen een dynamisch gebeuren van mensen ‘onderweg’, voortgestuwd en gedreven door de Geest, die waait waar Hij wil. We zijn samen op weg, op tocht om meer mens te worden, meer medemens. Onze ontmoeting biedt kansen tot gesprek, tot zich inleven in elkaars mening, tot ontdekking van boeiende tochtgenoten”, weet Eric Bruneel. “In die samenhangigheid ervaren we de ‘Altijd Aanwezige’, de Goddelijke tochtgenoot. Onze levensweg gaan is een rusteloos zoeken, studeren, handelen en bidden, een dynamiek die tot geloofsverdieping leidt. Mensen die leven

van die spiritualiteit, hopen een bron van ‘welzijn’ te zijn voor alle leeftijdsgenoten, maar vooral voor de jongere generatie, die naar ‘frisse adem snakt’. Onze tocht is een tocht van hoop op een zinvol leven.”

## Hartslag der geschiedenis

De beweging en het tijdschrift dragen nu de naam ‘ADEM-TOCHT’. “Zo hopen we meer senioren, die vaak een verborgen hunker hebben naar spiritualiteit en naar een eigentijdse vertaling van hun christelijk geloof, ‘met ‘frisse adem op tocht te krijgen’, gestuwd door Gods Geest. Deze oproep is de echo van het woord van de Verrezenen: ‘Zoals de Vader mij heeft gezonden, zo zend Ik jullie’ (Joh. 20,21). Samen met velen kunnen we in onze beweging een ‘adembenemend’ geloofsavontuur beleven, gevoed door de boeiende lectuur van ‘ADEM-TOCHT’, basis voor het samen spreken over geloof en zingeving. In het breviergebed wordt, in de hymne voor het avondgebed op vrijdag, Jezus bezongen als het Woord van de Vader: ‘Dit Woord draagt het heelal, het is de hartslag der geschiedenis, de ademtocht van ons bestaan, de weg waarlangs wij mogen gaan.’ Namens allen die in onze beweging verantwoordelijkheid nemen, wensen we deze nieuwe adem van harte aan alle leden toe. Het is een wens tot inzet, die hoop brengt en bemoedigt waar ontmoediging dreigt.”

## Onze leden verheffen

“We schuwen geen enkel onderwerp”, zegt Eric Bruneel die dit aan de hand van de themata voor de jaargang 2012-2013 illustreert. Die themata worden geselecteerd aan de hand van de inzendingen die de kringen elk jaar aan de interdiocesane leiding bezorgen. “We hebben 50 mogelijke thema’s, 10 per bisdom, gegroeid uit de basis. Daaruit kiezen we tien thema’s. Dat is de kracht ervan: ze zijn gegroeid uit de bezorgdheid van mensen.”

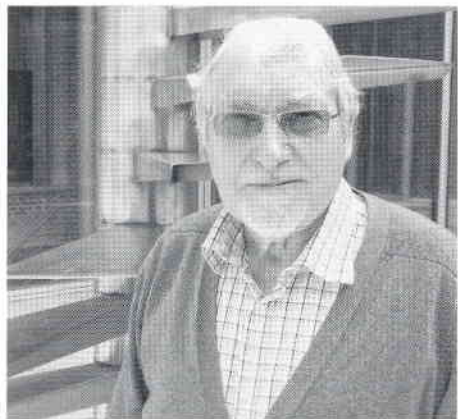
“Ethiek en geld’ is heel actueel in deze crisistijd. ‘De werkers van het elfde uur’ sluit daarbij nauw aan. ‘Duurzame relaties’ sluit aan bij een onderwerp over relatie-pastoraal op het einde van het vorige werkjaar. We proberen in te spelen op wat mensen van deze leeftijd beroert. Onze leden hebben kinderen en kleinkinderen, ze zien dat veel relaties afspringen, ze zien dat mensen andere relaties aangaan dan wat zij aangingen. We willen onze leden ook verheffen, we willen hen niet laten stagneren in de denkwijze die ze in hun jeugd opdeden. We willen hen meetillen in de evolutie en de ideeën van de tijd zodat ze met hun kinderen en kleinkinderen op een even goed niveau kunnen praten, niet vanuit een achtergrond die voor die kinderen vreemd en nietszeggend is”, benadrukt Eric Bruneel. Elk onderwerp komt eerst aan bod in een tekst die in het tijdschrift van de beweging verschijnt.

“Altijd gaan we in deze teksten op zoek naar zingeving. Onze leden zijn zoekende senioren die de zin in het evangelie proberen te zoeken. ‘Het visioen ontbreekt’ omvat het thema fatalisme-passiviteit-berusting. Dat past heel goed in deze tijd. Wat zien we nu in Europa? Het gaat niet. Niemand ziet nog het einde van het tunnel. Wat horen senioren? Mijn zoon verliest zijn job. Mijn kleinkind vindt met zijn groot diploma geen werk. Dat stemt mensen droevig. Vanuit het evangelie zeggen we: er is wel toekomst. Ook aan deze zijde van de heuvel blijft het groen. Je moet met mekaar op stap gaan om het te vinden.”

“‘Geloven in God. Leer en beleving’ benadert de vraag over het opdreunen van het symbolum van het geloof”, zegt Eric Bruneel die in zijn beweging ook een nieuwe reeks opstart. In elke jaargang komt het onderwerp ‘Inspirerende mensen

voor deze tijd’ aan bod. “Elk jaar proberen we een figuur naar voren te schuiven naar wie we in de 21ste eeuw kunnen opkijken. Hij geeft me inspiratie om het goed aan te pakken. Hij deed het op een manier die de moeite waard is. Je kan je aan die figuren laven: zoals hij leefde, dat is toch de moeite waard. Die figuren hoeven geen heiligen te zijn. Binnen de redactieraad zoeken we een figuur en daarna zoeken we een auteur die deze figuur in een vlotte taal kan oplichten.”

“Ecologie is ook een prangend thema. Ik hoorde dat we binnenkort twee aardbollen zullen nodig hebben om allen voldoende eten te geven. Met het onderwerp ‘De aarde raakt uitgeput’ raken we ecologie aan. Ook zijn er altijd Bijbelse thema’s in onze jaargang. In elk nummer komt een exegeet aan het woord. We leren ons publiek met andere ogen naar de Bijbel kijken. We hoeven niet meer te praten met de Bijbelkennis die we als twaalfjarige hadden. We moeten de nieuwe exegeese bij de mensen binnenbrengen. Dat zijn we als katholieken niet gewoon. Wij zijn dat niet gewoon. Ze hebben het ons ook niet uitgelegd. Wat deden ze meestal op de preekstoel?



Eric Bruneel is voorzitter van ADEM-TOCHT, een religieuze kernbeweging voor mensen op rijpere leeftijd. © P.R.

Het verhaal nog eens opnieuw vertellen! Daarvan werd ik kribbig in de kerk. Hebben we niet goed geluisterd misschien? Ik heb liever dat ze het eens uitleggen! In één van onze onderwerpen stellen we de vraag hoe we naar de verrijzenisverhalen, toch de kern van ons geloof, moeten kijken."

Een ander thema uit de volgende jaargang is typisch voor deze leeftijd: 'Eenzaamheid bij ouderen'. Dit fenomeen treedt sterk op. Velen vallen alleen. Hun partner is overleden, ze leven zelf langer, hun kinderen zitten in volle activiteit en hebben niet altijd de tijd om vader of moeder te bezoeken. Ouderen verdwijnen op de duur in een rusthuis waar ook heel veel eenzaamheid heerst."

### Wij zijn de Kerk

Eric Bruneel hecht met ADEM-TOCHT ook veel belang aan de vrijheid van denken en kerk-zijn. "Wat is onze Kerk vandaag? Onze beweging heeft als standpunt: wij zijn de Kerk. De Kerk is niet alleen Rome, de paus en de bisschoppen. In 'Lumen Gentium' staat duidelijk dat het volk Gods de Kerk is. Wij vormen samen Kerk. Wanneer onze leden in kringen samenzijn, dat is ook de Kerk. Wie met twee of drie in Mijn naam samen is, Ik ben daarbij! Wij zijn de Kerk. Wij geven gestalte aan de Kerk. We mogen toch ook ons eigen denken gebruiken om gestalte te geven aan de Kerk. Onze meningen mogen gehoord worden. Vandaag luistert men tot in de hoogste regionen te weinig naar wie Kerk is.

We hebben de plicht als beweging om mensen op te roepen na te denken. Wij zijn het volk Gods. Wij vormen samen de Kerk als gemeenschap. We hebben dus ook recht van spreken in die Kerk, het recht onze zorgen en onze vragen te formuleren naar die Kerk, we hebben het

recht suggesties te doen hoe die Kerk er moet uitzien en evolueren. We verdragen toch niet dat we binnen tien jaar hier geen priesters zullen hebben! Men hoeft niet steeds te zeggen dat Europa een verloren continent is waar er geen geloof meer is. Neen, dat is niet waar! Men moet zorgen dat het geloof opnieuw kan opbloeien, dat er opnieuw mensen gestimuleerd en geanimeerd worden, dat er mensen zich terug aan de bronnen kunnen laven."

Jezuïet Paul Vanderghote, gewezen redactieraadslid van Gulden Parel en ADEM-TOCHT, schreef vele poëziecommentaren onder zijn pseudoniem Goedvanhert. Piet Thomas en Lucien Declerck bundelden deze tachtig poëziecommentaren met het gedicht.

"Pater Vanderghotes commentaren waren stuk voor stuk pareltjes van bezielde en verhelderende interpretatiekunst. Vanderghote schreef met de spontane en intuïtieve vlothed van een columnist, maar tegelijk wist hij uit alle gedichten de spirituele wijsheid te puren die hij erin aantrof. Gesteund door een grote leescultuur interpreteerde hij, als theologisch en filosofisch geschoold classicus, de teksten met grote scherpzinnigheid. Steeds met eerbied ook voor het broze geheim dat elk geslaagd gedicht is", merkt Eric Bruneel op. "Hij koos gedichten uit die tot de grote traditie van de moderne Nederlandse letterkunde behoren en vooral de grote vragen rond leven, liefde en dood niet uit de weg gaan. En hij bewoog zich daarbij in de tijd van Gezelle tot Hans Lodeizen, van J.C. Bloem tot Roland Jooris. Met de publicatie van deze bloemlezing willen de samenstellers de aandacht van een ruimer publiek wekken voor de deskundige en vloeiend geschreven beschouwingen van een begaafde poëziecriticus."

Peter Rossel